

Riktlinje kamerabevakning/övervakning Verksamhet: Grundskola, verksamhet gymnasium, verksamhet anpassad skola (KUN § 132 , dnr KUN 2023/376, 30 november 2023)

Nedanstående riktlinje gäller för kamerabevakning/övervakning inom alla verksamheter inom Kultur- och utbildningsförvaltningens inomhusmiljöer.

Syfte

Åmåls kommuns riktlinjer tydliggör kommuns förhållningsätt vad gäller användning av kamerabevakning/övervakning samt beslutsgång och ansvarsfördelning. Riktlinjerna åskådliggör även vilka regler som gäller för att möjliggöra uppsättning och användande av bevakningskameror vid kommunens fastigheter, lokaler och platser, både kamerabevakning/övervakning som kräver tillstånd och sådan som inte kräver tillstånd.

Dessa riktlinjer ska tillämpas som ett komplement till Åmåls kommuns övergripande riktlinjer. De ska tydliggöra Kultur- och utbildningsförvaltningen förhållningssätt vad gäller användning av kamerabevakning/övervakning samt vilka regler som gäller för uppsättning och användande av övervakningskameror inomhus i skolmiljö. Verksamhetens behov av kamerabevakning/övervakning har till syfte att öka elevernas och personalens upplevelse av trygghet, trivsel och studiero. Skadegörelse på våra skolor är ett ekonomiskt problem, men det är även ett psykosocialt problem då klotter och annan förstörelse skapar otrivsel och en känsla av otrygghet i skolmiljön.

Lagrum

Möjligheten att bedriva kamerabevakning/övervakning styrs av två lagar:

- Kamerabevakningslagen (SFS 2018:1200)
- Dataskyddsförordningen GDPR (EU 2016/679).

Kamerabevakningslagens syfte är att tillse att kamerabevakning/övervakning bara används när bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset. Som ett allmänt krav för kamerabevakning/övervakning av alla typer av platser gäller att bevakning/övervakning ska bedrivas lagligt, enligt god sed och med hänsyn till enskildas personliga integritet. Kamerabevakningslagen gäller oavsett om allmänheten har tillträde till platsen eller inte.

Dataskyddsförordningen har stor påverkan på kamerabevakning/övervakning, genom att de uppgifter som behandlas till stor del kommer att vara personuppgifter och anses vara integritetskänsliga. Det innebär att kraven på skydds- och säkerhetsåtgärder för bildhanteringen är höga redan i utgångsläget. Enligt Dataskyddsförordningen får personuppgifter bara samlas in för särskilda, uttryckligen angivna och berättigade ändamål och får inte användas för något annat syfte. Detta innebär att avsikten med kamerabevakning/övervakning måste bestämmas innan bevakning/övervakningen påbörjas.

Skollagen (2011:800) ställer krav på att skolmiljön präglas av trygghet. Den lagliga grunden för kamerabevakning/övervakning i skolan följer således av en rättslig förpliktelse.

Riktlinje kamerabevakning/övervakning Verksamhet: Grundskola, verksamhet gymnasium, verksamhet anpassad skola (KUN § 132 , dnr KUN 2023/376, 30 november 2023)

De föreslagna riktlinjerna har som syfte att ge vägledning till Kultur- och utbildningsnämndens verksamheter om hur arbetet med kamerabevakning/övervakning ska bedrivas. Detta gäller både i de fall då kommunen själv kan besluta utan inhämtande av tillstånd. Sammanfattningsvis anger riktlinjerna följande:

Krav på begränsning

Kamerabevakning/övervakning ska bara bedrivas om de förväntade effekterna bedöms väga tyngre än den enskildes rätt till integritet. Bevakning/övervakning får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som bevakning/övervakning riktas mot. Det innebär att huvudmannen ska begränsa övervakningen genom att en kamera ska riktas på ett sådant sätt att det område som övervakas inte är större än vad som behövs för att tillgodose ändamålet med övervakningen. Det innebär också att kamerabevakning/övervakningen ska begränsas i tiden på så sätt att övervakningen endast pågår så länge det är motiverat med hänsyn till ändamålen. Det kan innebära att kamerabevakning/övervakningen begränsas till vissa tider på dygnet eller under viss del av året. Det är också ett villkor att bevakning/övervakningen är befogad för att minska skadegörelse, förebygga brott, förhindra olyckor eller liknande ändamål. Dataskyddsförordningens regelverk är tillämplig på all kamerabevakning/övervakning, oaktat om bevakningen är tillståndspliktig eller ej.

Tillstånd

Tillståndsplikten regleras i kamerabevakningslagen (2018:1200). Tillståndsplikten innebär att kamerabevakning/övervakning är tillståndspliktig för myndigheter och andra aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse och vill kamerabevaka en plats dit allmänheten har tillträde. Vidare gäller tillståndsplikten bara bevakning/övervakning som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning, det vill säga bevakning/övervakning där människor utan större svårighet kan identifieras.

Tillstånd eller anmälan krävs inte om kamerabevakning/övervakning avser en plats dit allmänheten inte har tillträde, så som inomhus i skolor och de flesta arbetsplatser. Kameror får däremot inte, utan tillstånd, monteras och riktas så att de bevakar platser dit allmänheten har tillträde, till exempel vid entré och rektorsexpedition (samt vägen dit). Kameror får ej heller monteras och riktas mot platser där bevakning/övervakning framstår som uppenbart kränkande, exempelvis i omklädningsrum, toaletter, personalrum, utanför skolsköterskas expedition etc. I samtliga dessa fall krävs tillstånd för bevakning/övervakning.

Upplysningsplikt

Upplysningsplikten innebär att information om allmän kamerabevakning/övervakning ska ske genom tydlig skyltning eller på annat verkningsfullt sätt (även om det är fråga om realtidsövervakning, utan bildinspelning), vilket följer av såväl kamerabevakningslagen som dataskyddsförordningen. Särskild upplysning ska lämnas om avlyssning eller upptagning av ljud sker i samband med övervakningen.

Riktlinje kamerabevakning/övervakning **Verksamhet: Grundskola, verksamhet gymnasium,** **verksamhet anpassad skola**

(KUN § 132 , dnr KUN 2023/376, 30 november 2023)

Huvudmannen ska också lämna upplysning om ändamålen med övervakningen på begäran av den som övervakas. Den som bedriver kamerabevakning/övervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde dokumentera ändamålen med övervakningen, så att det alltid enkelt går att upplysa om dessa.

Upplysningsplikten börjar gälla från och med att utrustningen för kamerabevakning/övervakning sätts upp. Den omfattar alla typer av kamerabevakning/övervakning, även sådan som inte är tillståndspliktig.

Riktlinje kamerabevakning/övervakning Verksamhet: Grundskola, verksamhet gymnasium, verksamhet anpassad skola (KUN § 132 , dnr KUN 2023/376, 30 november 2023)

Granskning av bilder

Granskning av bilder får endast ske då tillbud inträffat eller då stark misstanke råder om att ett tillbud skett. Med tillbud avses i detta fall icke tillåtna, ofta brottsliga, handlingar som exempelvis skadegörelse, stöld eller våld. Tillbudet ska vara konkret på så sätt att det ska röra sig om avgränsad plats, avgränsad tid eller person. Granskning av bilder ska dokumenteras avseende på datum, tid och granskande personer. Förvaltningschef utser tre personer vid aktuell enhet som har behörighet att granska bilderna. Antalet personer ska begränsas. Inspelade bilder omfattas av sekretess och får inte spridas i organisationen Granskningen ska ske av minst två tjänstpersoner eftersom händelsen kan leda till en polisanmälan.

Tillgång till bild- och ljudmaterial får inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas. Det innebär att huvudmannen ska begränsa antalet befattningshavare som tilldelas arbetsuppgifter som avser kamerabevakningen. Ofta handlar det om att begränsa åtkomsten till datautrustning där bildmaterial lagras.

Förvaring och gallring av inspelat material

Inspelade bilder ska förvaras i låst utrymme. Bilderna får inte läggas in i en databas, ärendehanteringssystem eller liknande. Bilderna måste hanteras så att missbruk motverkas. Det måste exempelvis kunna garanteras att bilderna inte ändrats eller att obehöriga personer använder bilderna. De inspelade bilderna får inte sparas längre än nödvändigt för att uppnå syftet med bevakningen/övervakningen. När de inspelade bilderna inte längre får sparas ska de omedelbart förstöras. Vid misstanke om brott gäller dock bestämmelserna i 14 § lagen om allmän kamerabevakning vilka ger rätt att spara inspelat material längre. Enligt lagen om kamerabevakning får inspelade bilder från platser dit allmänheten har tillträde inte sparas längre än en månad, med vissa angivna undantag.

Utlämnande av material

En noggrann sekretessprövning måste ske för bedömning av om bilder från en övervakningskamera kan lämnas ut eller inte. Utlämnande bör ske i samverkan med verksamhetschef, på ett USB minne eller en portabel hårddisk.

Tystnadsplikt och sekretess

Kamerabevakningslagen innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt. Hos myndigheter tillämpas offentlighets- och sekretesslagen. Om man bryter mot tystnadsplikten (det vill säga genom att obehörigen röja eller utnyttja det som man har fått veta om någons personliga förhållanden) kan man dömas till böter eller fängelse för brott mot tystnadsplikten.

Sekretesskyddet innebär att material från kamerabevakning/övervakning inte får lämnas ut i andra fall än till brottsbekämpande myndigheter eller en kommun alternativt en myndighet som ansvarar för räddningstjänst om det finns ett behov av uppgifterna hos mottagaren.

Riktlinje kamerabevakning/övervakning Verksamhet: Grundskola, verksamhet gymnasium, verksamhet anpassad skola (KUN § 132 , dnr KUN 2023/376, 30 november 2023)

Det är lämpligt att huvudmannen informerar de befattningshavare som kan komma att få del av material från kamerabevakningen/övervakningen om innebörden av tystnadsplikten/sekretessen.

Ansvar för kameraanläggning

Det övergripande ansvaret för kameraanläggningen och dess användning vilar på den verksamhetsansvariga nämnden. Nämnden utser i sin tur vem som ska vara ansvarig för anläggningen. Om syftet med övervakningen är att komma tillrätta med ordningsfrågor av typ inre skadegörelse eller annan brottslig handling invändigt i en skola under verksamhetstid är Kultur- och utbildningsnämnden ansvarig för kameraanläggningen och utser i sin tur t.ex. verksamhetschef eller rektor som ansvarig.

Förteckning av kameror

Kultur- och utbildningsnämnden ska föra en särskild förteckning över de kameror som satts upp för övervakning och de beslut/tillstånd, inklusive giltighetstid, som gäller för denna övervakning. Av förteckningen ska framgå hur övervakningen anordnats, vilken utrustning som används samt det område som övervakas. Vidare ska det framgå vem som har det övergripande ansvaret för varje anläggning och tillämpningen av de bestämmelser som gäller för anläggningen

Regelbunden prövning av behovet av kamerabevakning/övervakning

Kultur- och utbildningsnämnden ska med regelbundenhet, för varje plats pröva och godkänna behovet av kamerabevakning/övervakning utifrån ansökan.

Krav på dokumentation

Huvudmannen ska se till att övervakningen endast sker för särskilda och berättigade ändamål, det vill säga ändamål som nämnden har godkänt. Huvudmannen ska också se till att ändamålen med övervakningen dokumenteras. Huvudmannen ska på begäran kunna upplysa om ändamålet.